

2020-12-20

Mark- och miljööverdomstolen
Svea Hovrätt
Box 2290
103 17 STOCKHOLM

SVEA HOVRÄTT
060105

INKOM: 2020-12-21
MÅLNR: M 13523-19
AKTBIL: 161

Mål nr. M 13523-19

Snögrinde stenbrott i Klintehamn

Jag vill framföra mina synpunkter i detta mål som en av Gotlands många djupt oroadе invånare och boende i Klintehamn.

Vår oro handlar om våra möjligheter att bo kvar i Klintehamn.

Vi oroar oss även om vi överhuvudtaget ska kunna bo kvar på Gotland.

Vi oroar oss också om hela Gotlands framtid för kommande generationer.

Det ena företaget efter det andra kommer till Gotland och startar upp storskalig kalkbrytning som om det är självklart att vi som bor och lever här inte är några att ta hänsyn till. Som om det är självklart att Gotlands mark är deras.

Deras affärsidé är uppenbarligen att på kortast möjliga tid satsa på skövling så länge det finns något att skövla och så länge det finns stora pengar att tjäna.

Vi vet det och de vet det. Jag är övertygad om att även våra myndigheter lokalt, regionalt och centralt vet det.

Märkligt och fruktansvärt är det därför att myndigheter som ska vara våra företrädare väljer att stå på kalkbrytarnas sida. Väljer att blunda för verkligheten och vetskapen om såväl pågående som planerade gigantiska miljöbrott.

Vi känner oss små och utelämnade i det här spelet om vår och Gotlands framtid, men vi tänker kämpa för att bo kvar. Vi tänker fortsätta driva på för att skydda vårt grundvatten, ifrågasätta behovet av de stora brotten, visa på miljöbrotten, protestera och överklaga tills vi får stopp på den storskaliga kalkbrytningen på Gotland.

Här är de viktigaste orsakerna till vår oro:

1. Grundvatten

Om vi ska kunna bo kvar på Gotland måste vi ha tillgång till grundvatten.

Vattenfrågan på Gotland är mycket speciell. Vattenbristen är ett återkommande problem.

Vårt läge mitt i Östersjön ger inga förutsättningar eller möjligheter att få vatten från någon annan kommun eller något annat land.

Vi måste själva sörja för och skydda våra egna grundvattenmagasin.

De grundvattenmagasin vi har fylls inte på och är ”mycket under det normala”.

Det är stor risk för påverkan av närboendes privata brunnar, men även regionens brunnar.

2. Buller och damm

Att det uppstår buller och damm i och från själva stenbrottet förstår alla. De återkommande sprängningarna för att bryta fram hanterbart material hörs över samhället. Flera närboende vittnar också om skador i form av sprickor på sina byggnader och skallrande rutor. Dammet sprids med vinden och vi som ofta är ute och promenerar i naturen vet hur svårt det är bara att göra rent skorna från kalksmeten, som bildas på marken pga dammet. Hur påverkar dammet livet i naturen?

Buller och damm blir det också när den krossade stenen ska lastas vid brottet för transport till deponin i hamnen. Samma problem uppstår i hamnen vid avlastning. Hur påverkar dammet livet på sjöbotten?

3. Transporterna

De tunga och maxlastade transporterna till hamnen tar sig fram med släp via den branta Bönders backe med bostäder på ömse sidor. Vidare via den smala slingrande vägen förbi bostäder och helt nära Klinte medeltida kyrka med kyrkogård. Den närmaste delen av kyrkogården ligger ca 20 meter från vägen där de tunga transporterna går. Strax därpå är det öppet för ökad hastighet, 80 km/tim, trots korsande väg och anslutningsvägen Donnersgatan in i samhället Klintehamn.

Längre fram kör de åter nära bostäder på vägen till depån.

Jag upplever att transporterna är livsfarliga. Den krossade kalken ska vara täckt på vägen till hamnen, men var och varannan bil kommer med ett dammoln från flaken och det ligger en hel del kross på sidan om vägen. Jag skulle aldrig våga cykla längs transportvägen. När jag är ute med hunden vänder jag mig alltid bort från vägen för att slippa kalkdamm i ansiktet och jag är beredd att hoppa ner i diket.

4. Skövlingen

På Snögrinde har det funnits ett mindre kalkbrott för husbehov på Gotland under många år. Den storleken på kalkbrott är rimlig, men den planerade och den som nu provas för SMA:s räkning är ren skövling.

5. Deponin i hamnen

I hamnen växer kalkbergen, som nu påminner om Alperna.

Varför fortsätter SMA bygga höga berg med kalk längst ut i hamnen? Varför kan man undra. Jag tror att svaret på frågan är minst två.

Första svaret är att det nu inte finns avsättning för krossad kalk. Enligt uppgift från SGU finns depåer med kalk i Sverige för trettio år framåt i tiden.

Det andra svaret är att de stora pråmar som ska hämta kalken för användning inte kan angöra Klintehamn. Iallafall inte förrän Region Gotland sprängt undan sjöbotten med 1,5 meter.

SMA förväntar sig tydligen att vi som bor på Gotland ska anpassa hamnen med vår skatt så att SMA kan fortsätta sin rovdrift av Gotlands marker.

6. Ny teknik

Jag har läst flera artiklar om ny teknik vid järn- och stålhanteringen. Istället för kalk utvecklas nya metoder med vätgas i processen. Det verkar vettigt. Här borde staten satsa resurser inte minst för att minska och hindra utökad kalkbrytning på stora delar av Gotland.

Målkonflikter

I Region Gotlands Miljöprogram pekas vatten ut som ett av fyra fokusområden.

Det övergripande målet är rent grundvatten, god status för ytvatten och en levande Östersjö.

För att klara det målet finns en rad strategier.

En viktig strategi är att ta ställning för de långsiktiga visionsmålen i målkonflikter kring vatten.

Det betyder på svenska att om Region Gotland måste välja mellan tex arbetstillfällen och rent grundvatten är valet enkelt. Rent grundvatten är prioriterat och ska därför alltid väljas före andra intressen.

SMAs ansökan om utökad kalkbrytning

Att SMA överhuvudtaget ansöker om utökning av kalkbrytningen i Klinte är häpnadsväckande.

En rad frågor hopar sig.

Har de inte uppfattat hur stor del av klimatpåverkan de står för redan idag?

Har de ingen omvärldsanalys när de planerar sin verksamhet?

Vet de inte att vi har vattenbrist på Gotland?

Vet de inte riskerna med en utökad brytning för oss som bor och lever på Gotland?

Vet de inte att Gotland är en ö utan möjligheter att få grundvatten från annan kommun eller annat land?

Vet de inte hur stora risker de utsätter oss för redan idag genom buller och damm i produktionen?
Vet de inte att de redan är livsfarliga för oss boenden genom transporter nära oss?
Vet de inte att vi som redan har hög skatt på Gotland inte vill kosta på varken vägar eller hamnen för deras räkning?
Förstår de inte att de lägger en iskall hand över Klintehamn genom storskalig kalkbrytning?

Slutsats

Mark- och Miljööverdomstolen har nu att döma i detta enkla miljömål.
Livet i Klintehamn och på Gotland måste självklart ha företräde framför SMA:s ofattbara ansökan om tillstånd att begå mycket stora miljöbrott genom att bryta bort och transportera bort ännu mer av Klinte socken, skada ännu mer av vårt redan sinande grundvatten, bullra och damma ner vår miljö i processen och i transporter och öka sin redan mycket stora klimatpåverkan.

Jag förutsätter att ni inte lämnar oss på Gotland i sticket.

Klintehamn den 21 december 2020

Gunilla Molin
Odvaldsvägen 127
623 77 KLINTEHAMN

Nillan.molin@gmail.com